

PRVA PORUKA

NOVOROĐENJE U STAROM ZAVETU 1. DEO

Pošto se prva poruka između ostalog bavi i Božijim karakterom, započecemo naše proučavanje sa temom novorođenja. Da bi se ljudi spasili potrebno je da razviju Božiji karakter dok žive svoje živote na ovoj grehom oštećenju planeti. Taj karakter su morali da razviju i pre Isusove smrti na krstu a i posle. Jedini način da ga razviju je da dopuste Bogu da ih učini novorođenima. Kada ljudi dozvole Bogu da ih učini novorođenima oni prestaju da žive život u kojem je cilj samo da se ugone sopstvenom telu.

Telesni ne mogu ugoditi Bogu: „**A vi niste u telu, nego u Duhu, ako zaista Duh Božji prebiva u vama. A ako ko nema Hristov Duh, taj nije njegov.**“ Rimljanima 8:9 Enoh jeste ugodio Bogu: „**Verom Enoh bi prenesen da ne vidi smrt, i ne nađe se zato što ga je preneo Bog jer pre nego što beše prenesen primi svedočanstvo da je ugodio Bogu.**“ Jevrejima 11:5 Pošto je Enoh ugodio Bogu znači da nije bio telesan nego je bio u Duhu; Božiji Duh je prebivao verom u njegovom srcu, što znači da je imao Hristov Duh i bio Njegov, to jest bio je novorođen.

Elen Vajt je ovo napisala u svojoj knjizi Patrijarsi i proroci: *“Hristov Duh je govorio kroz Enoha. Taj Duh se ispoljava ne samo u rečima ljubavi, saučesća i pozivanja, sveti ljudi ne izgovaraju samo ugodne reči. Bog u srcu i usta Svojih glasnika stavlja istine koje treba da iznesu, a koje seku kao dvosekli mač.” Patrijarsi i Proroci* Elen Vajt je i ovo zapisala u vezi Enoha, navodeći da je Enohovo neprekidno održavanje zajednice sa Ocem i Sinom istinsko posvećenje, čime vidimo da je ona verovala da je Enoh novorođen: *“Enoh je stalno imao pred očima Gospoda, i nadahnuta Reč za njega kaže da ‘jednako življashe po volji Božjoj’. On je Hrista učinio svojim stalnim saputnikom. On je živeo na svetu i stalno obavljao svoje dužnosti prema svetu, ali je uvek bio pod uticajem Hristovim. Ispoljavajući Hristove osobine: dobrotu, milost, nežno saosećanje, sažaljenje, strpljenje, krotost, poniznost i ljubav, u njemu se ogledao Hristov karakter. Njegovo svakodnevno druženje sa Hristom preobrazilo ga je u obličje Onoga sa kim je bio tako prisno povezan. U svojim mislima i osećanjima, on se svakog dana uzdižao sa sopstvenog puta, tražeći Hristov božanski, nebeski put. On se uvek pitao: Da li je ovo put Gospodnji? Stalno je rastao i napredovao, održavajući neprekidnu zajednicu sa Ocem i sa Sinom. To je istinsko posvećenje.” Glasnik i Pregled 28, april, 1891* Dakle vidimo da je Elen Vajt napisala da je Enoha njegovo svakodnevno druženje sa Hristom preobrazilo u Hristovo obličje. Pavle je isto opisao ovo preobraženje: **“A mi svi koji otkrivenim licem slavu Gospodnju kao u ogledalu gledamo, u isti se lik preobražavamo iz slave u slavu, kao od Gospodnjeg Duha.” 2.Korinćanima 3:18**

Znači vidimo da je Božiji Duh morao da prebiva verom u Enohu da bi Enoh mogao da ugoditi Bogu, ali Biblija nam i u ovim stihovima otkriva da je Bog i u Starom Zavetu boravio u ljudima: **“Jer ovako veli Višnji i Uzvišeni, koji prebiva u večnosti a ime mu je Sveti: ‘Prebivam na visokom i svetom mestu, i s onim koji je skrušenog i poniznog duha, da oživim duh poniznih i da oživim srce skrušenih.’” Isaija 57:15** Bog nam ovde govori da On ne živi samo gore na nebu na svetom mestu, već i sa onima koji su slomljenog i poniznog duha. Zatim nam Bog govori da oživljava duh poniznih i da oživljava srce slomljenih. Da bi Bog tako nešto radio On mora da bude Svojim Duhom u čoveku kao što mi danas možemo da iskusimo kako On oživljava naš duh i naše srce kada verom živi u našem srcu. Tako je to moglo i u Starom Zavetu što i vidimo u Isaiji.

Zatim imamo ove stihove: **“Bog koji stvori svet i sve što je na njemu, on koji je Gospodar neba i zemlje, ne prebiva u rukotvorenim hramovima niti ga ljudske poslužuju ruke, kao da je nešto potrebno njemu koji svima daje život i dah i sve. I od jedne krvi stvori svaki ljudski narod da prebiva po svem licu zemlje pošto utvrdi unapred postavljena vremena i granice prebivanja njihovog, da traže Gospoda ne bi li ga kako napipali i našli, iako nije daleko ni od jednog od nas.” Dela 17:24-27** Ovde vidimo da Bog nije vezan za nikakve hramove i da On hoće da Ga svi ljudi traže i nađu jer nije daleko ni od jednog čoveka. To znači da ni u Starom Zavetu nije bio daleko ni od jednog čoveka i da su i tada ljudi mogli da Ga nađu, a što se desi kada nađemo Boga pa On onda može da prebiva verom u našem srcu. Isus kuca i čeka da Ga pustimo unutra: **”Evo stojim na vratima i**

kucam: ako ko čuje glas moj i otvori vrata, ući ću ka njemu i večeraću sa njim, i on sa mnom.” Otkrivenje 3:20

U ovim stihovima Bog pita gde Mu mogu sagraditi dom što još jednom pokazuje da On nije mogao biti ograničen da u SZ prebiva samo u svetinji nad svetinjama: **“Ovako veli Gospod: 'Nebo mi je presto, a zemlja podnožje nogama mojima. Gde je kuća što ćete mi je sagraditi i gde je mesto počinka mojeg? Nije li ruka moja sve to načinila i tako je sve to postalo', govori Gospod. 'Ali na ovoga gledam: na ubogog i na onoga koji je duha skrušenog i koji na reč moju drhće.”** Isaija 66:1,2 Ovdje imamo primer kako Stefan citira upravo te stihove iz Isaije: **“Ali ne prebiva Svevišnji u rukotvorenim hramovima, kao što prorok kaže: Nebo mi je presto, a zemlja podnožje nogama mojim. Kakvu ćete mi kuću sagraditi, govori Gospod, ili šta je mesto počinka mog? Nije li ruka moja sve to načinila? Tvrdovrati i neobrezanih srca i ušiju! Vi se uvek opirete Duhu Svetome — kako vaši očevi, tako i vi!”** Dela 7:48-51 U ovim stihovima iz sedme glave Dela, dobijamo isto informaciju da Bog nije ograničen na zemaljsku Svetinju nad Svetinjama u Starom Zavetu, ali dobijamo i dodatnu informaciju da se Jevreji u Novom Zavetu potpuno isto opiru Svetom Duhu kao i u Starom Zavetu što znači da je u oba Zaveta Bog mogao živeti verom Svojim Duhom u njihovim srcima i da nije nikada bio ograničen na zemaljsku Svetinju nad Svetinjama. Međutim hajde da malo detaljnije istražimo Božije prisustvo u zemaljskoj Svetinji nad Svetinjama.

Ima onih koji veruju da je Bog u Starom Zavetu boravio samo u hramu a da tek u Novom ljudi postaju hram u kojem On boravi. Mi moramo biti svesni nekih činjenica koje obaraju to pogrešno verovanje. Za vreme Adama i Eve još pre potopa kada su Adam i Eva zgrešili, Bog nikada nije rekao da Mu se sagradi hram već samo da se prinese prvina od stada kao žrtva: **„Tako i Avelj, prinese i on, od prvina stada svojeg i njihovog sala. I Gospod se obazre na Avelja i na njegov prinos.“** 1. Mojsijeva 4:4 Za vreme Avrama posle potopa isto nije bilo ni šatora ni hrama u kojem bi Bog boravio. Da je Bog mogao samo da boravi u hramu a ne u ljudima, On bi svakako rekao ljudima da odmah na početku podignu šator ili izgrade hram. Tek kad je izveo Izraelce iz egipatskog ropstva Bog daje Mojsiju uputstva da Mu napravi šator, ali ne zato što ne može da boravi u ljudima već zato što su Jevreji posle dugih godina ropstva zaboravili da je Božiji cilj da živi verom u srcima ljudi, pa je Božije prisustvo u zemaljskoj Svetinji nad Svetinjama trebalo da posluži kao podsetnik ljudima da treba da dopuste Bogu da živi verom u njihovim srcima kako bi mogao da menja njihova srca.

Ono što je bitno da zapazimo je to da je vidljivo Božije prisustvo u hramu uvek bilo vezano za kovčeg zaveta. Tako je bilo kad je davao Mojsiju uputstva: **„I tu ću se s tobom sastajati. A iznad prestola milosti, između ona dva heruvima koji su na Kovčegu svedočanstva, govoriću ti o svemu što sam ti zapovedio za sinove Izraelove.“** 2. Mojsijeva 25:22 **“I reče Gospod Mojsiju: 'Govori Aronu, bratu svojemu, da ne ulazi u svako doba u Svetinju iza zavese, pred presto milosti koji je na Kovčegu, da ne umre; jer ja ću se pojavljivati nad prestolom milosti u oblaku.”** 3. Mojsijeva 16:2 Tako je bilo i za vreme svečanog otvaranja Solomonovog hrama to jest prvog hrama u kojem je boravio Bog: **„I sveštenici donesoše Kovčeg saveza Gospodnjeg na njegovo mesto, u Svetinju Doma, u Svetinju nad svetinjama, pod krila heruvima. Jer Heruvimi raširiše krila nad mestom gde stajaše Kovčeg; tako heruvimi odozgo zaklanjaše Kovčeg i motke njegove... I dogodi se, kad su sveštenici izašli iz Svetinje, da oblak ispuni Dom Gospodnji, te sveštenici ne mogoše zbog oblaka nastaviti služiti; jer slava Gospodnja ispuni Dom Gospodnji.“** 1. Carevima 8:6,7,10,11

Ovde vidimo da Izrael tone sve više i više u greh i u osmoj glavi Ezekijela je opisano kakve sve gadosti čine u Božijem hramu: **„Potom mi reče: 'Sine čovečiji, vidiš li ti šta oni rade? Velike gadosti što ih dom Izraelov ovde čini da bi me udaljio iz Svetinje moje? Ali okreni se opet, videćeš još veće gadosti.“** Ezekijel 8:6 Vidimo isto da oni svojim gadostima udaljavaju Boga od Njegovog svetilišta i to je dovelo do toga da zauvek prestane Božije vidljivo prisustvo u zemaljskoj Svetinji nad svetinjama. U prvoj glavi Ezekijel vidi Gospodnju slavu iznad prestola: **„A ispod svoda koji beše nad njihovim glavama beše obličje prestola, izgledom nalik kamenu safiru; i na tom obličju prestola, gore na njemu, beše obličje izgledom nalik čoveku. I od pojave bokova njegovih pa naviše videh nešto bojom nalik jantaru, iznutra sve uokolo izgledom nalik ognju, a od pojave bokova njegovih pa naniže videh nešto izgledom nalik ognju; a sve oko njega beše sjaj. Kao izgled duge što se u dan kišni pojavi u oblaku, takav beše izgled tog sjaja sve uokolo. Beše to izgled obličja slave Gospodnje. I kad pogledah, padoh na lice svoje; i začuh glas koji govoraše.“** Ezekijel 1:26-28

Božija slava se pomera u dolinu i Božiji Duh ulazi u Ezekijela: „I ja ustadoh i odoh u ravnicu, kad gle: onde stajaše slava Gospodnja, kao slava što je videh na reci Hevar; tada padoh na lice svoje. I uđe u mene Duh pa me postavi na noge moje; i progovori sa mnom i reče mi: 'Idi, zatvori se u domu svojem.'“ Ezekijel 3:23,24 Dalje vidimo da Božija slava prelazi na prag doma: „Tada se slava Boga Izraelova podiže s heruvima, na kojem beše, prema pragu Doma.“ Ezekijel 9:3 „Tada se slava Gospodnja podiže s heruvima na prag Doma; i Dom se ispuni oblakom, a predvorje se napuni sjajem slave Gospodnje.“ Ezekijel 10:4 Gospodnja slava se podiže sa praga doma i zajedno sa Heruvimima se pomera i zaustavlja kod istočnih vrata Gospodnjeg doma: „Tada slava Gospodnja ode s praga Doma i stade nad heruvimima. I heruvimi podigoše krila svoja i uzdigoše se sa zemlje meni na oči. Kad oni podoše, i točkovi behu uz njih. I svaki stajaše na ulazu istočnih vrata Doma Gospodnjeg, a slava Boga Izraelovog beše odozgo nad njima.“ Ezekijel 10:18,19 Zatim Gospodnja slava napušta grad: „I podiže se slava Gospodnja ispred grada, i zaustavi se na gori što je istočno od grada.“ Ezekijel 11:23 Sve ovo nam govori da je Božije vidljivo prisustvo zauvek prestalo još u prvom hramu zbog gadosti koje su činili Izraelci ali vidimo i da Božiji Duh ulazi u Ezekijela što znači da Božiji Duh nije samo u hramu nego je i verom u srcu vernog čoveka. Bitno je pažljivo pratiti kako se Božije vidljivo prisustvo polako povlačilo prvo iz šatora pa onda i iz prvog hrama da bi u jednom trenutku zauvek nestalo još u prvom hramu kao što smo videli u Ezekijelu.

Pogledajmo prvo šta se desilo u šatoru: „A sinovi Elijevi bili su sinovi Belijalovi; oni nisu poznavali Gospoda. Kod tih sveštenika je bio ovakav običaj sa narodom: kad bi neko prinosiso žrtvu, došao bi sveštenikov sluga, dok se meso još kuvalo, s trozubom viljuškom u ruci svojoj, i zabadao njom u tiganj ili u lonac ili u kazan ili u kotao; sve što bi se nabolo na viljušku, sveštenik je uzimao sebi. Tako su u Šilu činili svim Izraelcima koji su dolazili onamo. Isto, i pre nego što bi spalili salo, dolazio bi sveštenikov sluga i rekao čoveku koji je prinosiso žrtvu: 'Daj meso da ga ispečem svešteniku; jer on od tebe neće uzeti kuvano meso, nego samo sirovo.' Ako bi mu čovek tada rekao: 'Mora se prvo spaliti salo, a onda sebi uzmi šta ti duša želi', on bi mu onda rekao: 'Ne, nego daj sada! Ako li ne daš, uzeću silom.' Tako je greh mladića bio vrlo velik pred Gospodom, jer su ljudi prezirali žrtvu Gospodu... A Eli beše vrlo star, ali je čuo sve šta su njegovi sinovi činili celom Izraelu i kako su legali sa ženama koje su služile na ulazu u Šator od sastanka. Zato im reče: 'Zašto činite takve stvari da ja moram slušati o vašim zlim postupcima od celog ovog naroda? Nemojte tako, sinovi moji! To nisu dobre vesti što ih ja čujem. Narod Gospodnji navodite na prestup. Ako čovek zgreši čoveku, Bog će mu presuditi, ali ako čovek zgreši Gospodu, ko će se zauzeti za njega?' Ali sinovi ne poslušашe glas oca svog, jer je Gospod hteo da ih pogubi.“ 1. Samuelova 2:12-17,22-25

Zatim imamo Ahaza koji je oskrnavio prvi hram još pre događaja opisanih u Ezekijelu: “Dvadeset godina beše Ahazu kad poče carovati, i carovao je u Jerusalimu šesnaest godina, i nije činio što je pravo u očima Gospoda Boga svojeg kao David otac njegov. Nego je hodao putem careva Izraelovih, i sina svog je proveo kroz oganj u skladu sa gadostima naroda što ih je Gospod proterao ispred sinova Izraelovih. Prinosiso je i žrtve i palio kad na uzvišicama i na bregovima i pod svakim zelenim drvetom.” 2. Carevima 16:2-4 “A i bakarni oltar koji beše pred Gospodom s prednje strane Doma, između oltara i Doma Gospodnjeg, prenese i postavi ga sa severne strane svog oltara. I zapovedi car Ahaz Uriji svešteniku govoreći: 'na velikom oltaru pali jutarnju žrtvu paljenicu i večernju prinosnicu od žita i kraljevu žrtvu paljenicu i njegovu prinosnicu od žita i žrtvu paljenicu svog naroda zemaljskog i njihove prinosnice od žita i njihove žrtve levanice; svu krv žrtve paljenice i svu krv žrtve poškropi po njemu. A bakarni oltar služiće mi da preko njega ispitujem.' Tako je sveštenik Urija učinio sve kako je zapovedio kralj Ahaz. I car Ahaz je isekao na komade strane sa podnožja i uzeo je sa njih umivaonik, i more skide s volova bakarnih koji behu pod njim, i stavi ga na kameni pločnik. I subotnju nadstrešnicu što su je sagradili u Domu i kraljev spoljni ulaz zbog asirskoga kralja ukloni iz Doma Gospodnjeg. A ostala dela Ahazova što je činio, nisu li zapisana u dnevniku careva Judinih?” 2. Carevima 16:14-19

U ovim stihovima možemo videti šta bi se desilo Elijevim sinovima a i caru Ahazu da su skrnavili šator i Božiji hram dok je Bog svojim vidljivim prisustvom bio u njemu: “A sinovi Aronovi, Nadab i Abihu, uzeše svaki svoju kadionicu pa, pošto u nju staviše oganj i na nju staviše kad, prinesoše pred Gospodom tuđu vatru, koju im on ne beše zapovedio. I izbije oganj ispred Gospoda i proždre ih, pa oni izginuše pred Gospodom. Tada Mojsije reče Aronu: 'To je ono što je Gospod rekao govoreći: 'Po onima koji su mi blizu svetim ću se pokazati i pred

svim ću se narodom proslaviti.' I Aron je ćutao. A Mojsije pozva Mišaela i Elisafana, sinove Uziela, strica Aronovog, pa im reče: 'Pridite, odnesite svoju braću ispred svetinje izvan logora.' I oni pridoše i odnesoše ih u njihovim košuljama izvan logora, kao što reče Mojsije. Tada Mojsije reče Aronu te Eleazaru i Itamaru, sinovima njegovim: 'Ne otkrivajte glave svoje i ne razdirite svoju odeću da ne poginete i da se Gospod ne razljuti na ceo zbor. Nego neka vaša braća, sav dom Izraelov, oplakuju požar što ga zapali Gospod. A vi ne odlazite s ulaza u Šator od sastanka da ne pomrete, jer na vama je ulje pomazanja Gospodnjeg.' I oni učiniše po reči Mojsijevoj. I Gospod reče Aronu govoreći: 'Kad budete ulazili u Šator od sastanka, ne pijte vina ni žestoka pića, ni ti ni sinovi tvoji s tobom, da ne pomrete. To neka bude odredba večna u sve vaše naraštaje, da možete razlikovati sveto od nesvetog i nečisto od čistog, i poučiti sinove Izraelove svim propisima što ih je Gospod preko Mojsija njima govorio.'" 3. Mojsijeva 10:1-11

Kada je video da su Izraelci postali toliko grešni, Bog je u Svojoj milosti prestao da im se stalno pokazuje u zemaljskoj Svetinju nad Svetinjama da ih ne bi ubio kao što je ubio Aronove sinove. Međutim Bog bi im se uvek ponovo pokazivao sve dok su imali kovčeg pošto je Božije vidljivo prisustvo u hramu vezano za kovčeg zaveta. U jednom trenutku kovčegu se gubi svaki trag, a Vavilon uništava prvi hram i Izraelci završavaju u Vavilonskom ropstvu zbog svojih grehova. Znamo da je kovčeg sklonjen iz hrama zbog toga što je pred Vavilonsko ropstvo Izraelski car Josija rekao Levitima da vrate kovčeg u hram: **"Zatim je Josija u Jerusalimu svetkovao Pashu u čast Gospodu; i zaklaše pashu četrnaestoga dana prvoga meseca. I postavio je sveštenike na njihove dužnosti i ohrabrio ih na službu u Domu Gospodnjem. Tada reče levitima koji su poučavali sav Izrael, koji behu sveti za Gospoda: 'Stavite sveti Kovčeg u Dom što ga je sagradio Davidov sin Solomon, kralj Izraelov. On više neće biti teret na vašem ramenu. Služite sad Gospodu, Bogu svojem, i narodu njegovom Izraelu.'" 2. Dnevnika 35:1-3** Šta se tačno desilo sa kovčegom zaveta ne možemo znati jer to nije otkriveno u Bibliji, ali kovčega nema u drugom hramu, tako da vidimo da Leviti nisu poslušali Josiju.

Kada je Jevrejima dozvoljeno da se vrate iz ropstva i da sagrade drugi hram, kovčeg zaveta nije bio kod njih: „Vratite se, sinovi odmetnici', govori Gospod, 'jer ja sam vaš muž i ja ću vas uzeti po jednoga iz grada i po dvojicu iz porodice i odvesti vas na Sion. I daću vam pastire po srcu svojem koji će vas napasati znanjem i razumom. I dogodiće se, kad se u one dane namnožite i narodite u zemlji', govori Gospod, 'da se više neće govoriti 'Kovčeg saveza Gospodnjeg' niti će to kome doći na um; i neće ga se sećati niti će ga posećivati, i nikada više neće biti načinjen.'" Jeremija 3:14-16 Elen Vajt je ovo zapisala u vezi kovčega: *„Zbog Izraelovog prestupa Božijih zapovesti i njihovih zlih dela, Bog je dozvolio da budu u ropstvu da bi ih ponizio i kaznio. Pre nego što je hram uništen, Bog je objavio nekolicini Svojih vernih slugu sudbinu hrama, koji je bio ponos Izraela i na koji su oni gledali sa idolopoklonstvom dok su grešili protiv Boga. Takođe im je objavio da će Izrael biti u ropstvu. Ovi pravedni ljudi su pred samo uništenje hrama uklonili sveti kovčeg u kom su se nalazile kamene ploče, i sa žaljenjem i tugom su ga sakrili u pećinu gde je trebalo da bude sakriven od Izraelaca zbog njihovih grehova, i da im više nikada ne bude vraćen. Taj sveti kovčeg je i dalje sakriven. Od kako je sakriven do sada ga niko nije pronašao." Duh Proroštva 1 "Među pravednima koji su preostali u Jerusalimu i kojima su bile otkrivene božanske namere našlo se nekoliko ljudi koji su odlučili da sveti kovčeg s kamenim pločama na kojima su bili zabeleženi propisi Dekaloga, stave izvan domašaja surovih ruku. Oni su to i učinili. Tužni i žalosni, sakrili su kovčeg, stavili ga u pećinu, u kojoj je trebalo da ostane sakriven od naroda Izrailja i Jude zbog njihovih greha i da im se više ne vrati. Taj sveti kovčeg je i sada sakriven. Više nikada, otkako je bio sakriven, nije pokrenut sa svoga mesta." Proroci i Carevi*

Izraelci su bili kažnjeni zbog kršenja Božijih zapovesti i reći da oni svejedno nisu mogli pre Isusove smrti da drže zapovesti je pogrešno jer bi to onda značilo da milosrdni Bog koji je pun ljubavi nije ostavio nijednu drugu opciju Svom narodu osim da budu robovi u Vavilonu. To je kao da kažete da vi jednostavno morate da bijete svoje dete jer ono nikada neće biti poslušno koliko god se vi trudili oko njega. Jevreji su mogli izbeći takvu sudbinu da su dozvolili Bogu da deluje na njihova srca što vidimo u ovim stihovima: **"Zato im reci: 'Ovako govori Gospod Nad Vojskama: Vratite se k meni', govori Gospod Nad Vojskama, 'i ja ću se vratiti vama', govori Gospod Nad Vojskama. 'Ne budite poput svojih otaca koje su raniji proroci pozivali govoreći: Ovako govori Gospod Nad Vojskama: Odvratite se sad od svojih zlih puteva i od svojih zlih dela. Niti poslušajte niti se obazreše na mene', govori Gospod. 'Gde su vam sad ti vaši očevi? I ti proroci, žive li doveka? A moje reči i odredbe moje**

što sam ih zapovedio svojim slugama prorocima, nisu li stigle očeve vaše? I oni se obratiše te rekoše: 'Kako je Gospod Nad Vojskama naumio učiniti nam prema našim putevima i prema delima našim, tako je s nama i učinio.'" Zaharija 1:3-6 "I slao je Gospod ka vama sve svoje sluge proroke, rano ih dižući i šaljući ih, ali niste slušali i niste prignuli uho svoje da biste čuli. Govorahu: 'Odvratite se sad svaki od zlog puta svojeg i od zloće nedela svojih, i ostanite u zemlji što ju je Gospod dao vama i ocima vašim zavek i doveka. I ne idite za drugim bogovima da im služite i da im se klanjate; i ne gnevite me delima ruku svojih, pa vam neću nauditi.'" Jeremija 25:4-6

Prvi hram je uništen a Jevreji u Vavilonskom ropstvu nisu imali hram tako da Bog nije živio u hramu ni tokom Vavilonskog ropstva jer hrama nije ni bilo. Jevreji su imali Gospodnje domove (sinagoge) po kojima su se skupljali u Vavilonu. Kako je verska služba funkcionisala u Vavilonu možemo videti u sledećim stihovima: **"Kad poslaše u dom Božji Sarasara i Regemeleha i ljude svoje da se mole pred Gospodom, I da govore sveštenicima, koji behu u domu Gospoda nad vojskama, i prorocima, govoreći: 'hoćemo li plakati petog meseca odvajajući se, kako činismo već toliko godina?'"** Zaharija 7:2,3 „Ovako govori Gospod Nad Vojskama: **'Post četvrtoga i post petoga i post sedmoga i post desetoga meseca biće za dom Judin radost i veselje i veseli praznici. Ali volite istinu i mir.'**" Zaharija 8:19 Nigde ne vidimo da je postojala neka zgrada u kojoj je boravio Bog. Biblija nam opisuje kako su se osećali Jevreji u Vavilonu: **"Tamo na rekama Vavilona sedesmo i plakasmo sećajući se Siona. O vrbe usred njega povešasmo harfe svoje. Jer porobljivači naši zatražiše tamo od nas da pevamo, i mučitelji naši da se veselimo: 'Pevajte nam neku od pesama sionskih!'** Kako da pevamo pesmu Gospodnju u zemlji tuđinskoj? Ako tebe zaboravim, Jerusalime, nek se desnica moja zaboravi micati! Nek mi se jezik za nepce moje prilepi ako se tebe ne budem sećao, ako ne uzvisim Jerusalem na vrhunac radosti svoje! Seti se, Gospode, sinova Edomovih, koji su u dan Jerusalimov govorili: **'Srušite ga, srušite ga! Do temelja s njim!'** Kćeri vavilonska, ti koja ćeš biti srušena, srećan je onaj koji ti uzvrti za delo koje si nam učinila. Srećan je onaj koji zgrabi i smrska bebe tvoje o stenu!" Psalam 137:1-9

Tokom Vavilonskog ropstva iako Bog nije boravio u hramu bilo je hrišćana kojima je u srcu verom živio Bog. Primer za to nam je Danilo: „Na kraju dođe pred mene i Danilo kojem ime beše Beltešazar, po imenu mog boga, i u kojem je duh svetih bogova.“ Danilo 4:8 „Ima u tvom kraljevstvu čovek u kome je duh svetih bogova. I još u dane oca tvojeg u njemu se nađe svetlo i pronicljivost i mudrost, poput mudrosti bogova.“ Danilo 5:11 „Tada poglavari i nastojnici gledaše da nađu neki povod kako bi našli nešto protiv Danila, nešto u vezi s kraljevstvom. I ne mogaše naći nikakav povod ni grešku, jer on beše veran i nikakvog propusta ni greške ne nađe se na njemu.“ Danilo 6:4 Znači vidimo da je Danilo imao Božiji Duh u sebi koji su pagani nazivali duh svetih bogova jer nisu znali istinu o Ocu i Sinu, pa su Božiji Duh u Danilu pripisivali svojim nepostojećim paganskim bogovima. Dalje vidimo da je Isus bio prisutan da pomogne Danilovim drugovima iako vavilonski car nije znao da je to Isus, pa je opet to pripisao svojim paganskim bogovima u skladu sa svetlošću koju je imao: **"Odgovori i reče: 'Gle, ja vidim četiri čoveka, odrešeni hodaju posred vatre i ništa im se zlo ne događa; a četvrti je izgledom nalik sinu bogova (elahin).'"** Danilo 3:25 On čak tog sina bogova koji je zapravo Isus naziva samo anđelom jer mu je po izgledu izgledao kao neki natprirodan čovek što je sasvim razumljivo zato što Isus tada još nije dobio ljudsko telo i nije u tom slučaju izgledao kao svaki čovek: „Nabukodonosor progovori i reče: **'Blagoslovljen bio Bog (elah) Sedrahov, Misahov i Abednegov, koji je poslao svog anđela i izbavio sluge svoje koji su se pouzdali u njega i prekršili kraljevu zapovest, i predali svoja tela da ne bi služili i klanjali se bilo kom drugom bogu (elah) osim Bogu (elah) svom.'**" Danilo 3:28 Očigledno je da je Danilo sa svojim drugovima toliko bio blizak Bogu da su stanovnici Vavilona zato verovali da je duh bogova koji je zapravo Duh Oca i Sina u Danilu, a i zbog te bliskosti je Isus mogao da im pomogne u užarenoj peći. Samo zahvaljujući Božijem Duhu na Danilu nije moglo da se nađe ništa nepošteno. Sličan slučaj imamo nekoliko vekova nakon Vavilonskog ropstva kada je Pavle svedočio paganima u Atini: „Jedni su govorili: **'Šta to ovaj brbljivac hoće da kaže?'** A drugi: **'Izgleda da objavljuje neka tuđa božanstva.'** Zato što im je objavljivao jevanđelje o Isusu i uskrsenju.“ Dela 17:18 Ovde su neznabošci i u slučaju Pavla poistovećivali dokaze o Bogu sa svojim paganskim bogovima, ali je činjenica da su Otac i Sin bili uz Pavla isto kao i uz Danila.

Bog Danila naziva pravednim: **"Sine čovečiji, kad neka zemlja zgreši protiv mene teškim neverstvom, onda ću ispružiti na nju ruku svoju i prekinuću joj snabdevanje hlebom i pustiću na nju glad i istrebiću joj**

ljude i stoku, ostanu li u njoj ova tri čoveka Noje, Danilo i Jov, oni će svojom pravednošću dušu svoju izbaviti', govori Gospod Bog. 'Ako pustim divlje zveri da prođu kroz zemlju i ostave je bez dece pa postane pusta, da niko zbog zveri više njom ne prolazi, ostanu li u njoj ta tri čoveka, tako ja živ bio,' govori Gospod Bog, 'oni neće izbaviti ni sinove ni kćeri; samo će oni biti izbavljeni, a zemlja će biti pusta. Ili, ako dovedem mač na tu zemlju i kažem: 'Maču, prodi kroz zemlju da joj istrebim ljude i stoku', ostanu li u njoj ta tri čoveka, tako ja živ bio,' govori Gospod Bog, 'oni neće izbaviti ni sinove ni kćeri, nego će samo oni biti izbavljeni. Ili, ako pošaljem kugu na tu zemlju pa izlijem u krvi svoj gnev na nju da joj istrebim ljude i stoku, ostanu li u njoj Noje, Danilo i Jov, tako ja živ bio', govori Gospod Bog, 'oni neće izbaviti ni sina ni kćer; svojom će pravednošću izbaviti duše svoje.'" Ezekijel 14:13-20

Kada su se Jevreji vratili u svoju zemlju iz Vavilonskog ropstva Bog im je naložio da grade drugi hram i rekao je: "Tad on odgovori i reče mi govoreći: 'To je reč Gospodnja Zerubabelu govoreći: 'Ne silom ni snagom, već Duhom mojim', govori Gospod Nad Vojskama.'" Zaharija 4:6 „Zerubabelove su ruke ovaj Dom utemeljile, njegove će ga ruke i završiti. Tada ćete znati da me je Gospod Nad Vojskama poslao ka vama." Zaharija 4:8 U ova dva stiha vidimo da je Zerubabel imao Božiji Duh i da je samo uz pomoć Božijeg Duha sagradio hram nakon napuštanja Vavilona. Bog je još rekao: "I potreću sve narode, i doći će Željeni svih naroda, i napuniću ovaj dom slavom', govori Gospod nad vojskama. 'Moje je srebro i moje je zlato', govori Gospod Nad Vojskama. 'Slava tog poslednjeg doma biće veća nego prvog', govori Gospod nad vojskama; 'i na ovom ću mestu dati mir', govori Gospod Nad Vojskama." Hagaj 2:7-9

Neko ovde može zaključiti da je Bog rekao da će se vidljivo pokazivati u Svetinji nad svetinjama u drugom hramu isto kao što je to radio i u prvom, ali iz ovih stihova vidimo da će slava drugog hrama biti veća od slave prvog jer će Isus kada bude bio na zemlji posetiti drugi hram: "Evo, ja šaljem glasnika svojeg da put preda mnom pripremi. I doći će iznenada u svoj Hram Gospod kojeg vi tražite i glasnik saveza za kojim vi žudite. Evo ga, dolazi', govori Gospod Nad Vojskama. 'Ali ko će podneti dan njegovog dolaska i ko će se održati kad se on pojavi? Jer on je kao oganj livčev i kao sapun perača. I zaseće kao onaj koji lije i pročišćava srebro; i očistiće sinove Levijeve i pročišće ih kao zlato i srebro, da bi prinos Gospodu prinosili u pravednosti. Tada će prinos Jude i Jerusalima biti ugodan Gospodu, kao u drevne dane i kao davnih godina. I doći ću k vama na sud, i biću brz svedok protiv vračara i protiv preljubnika i protiv onih koji se lažno zaklinju i protiv onih koji zakidaju platu najamniku, udovici i siročetu, i protiv onih koji izvrću pravo pridošlice i mene se ne boje', govori Gospod Nad Vojskama. 'Jer ja, Gospod, ne menjam se; zato vi, sinovi Jakovljevi, ne izginuste. Od vremena svojih otaca odstupate od mojih odredbi i ne držite ih. Vratite se k meni, i ja ću se vratiti k vama', govori Gospod Nad Vojskama. 'A vi govorite: 'Kako da se vratimo?'" Malahija 3:1-7

Elen Vajt je ovo napisala: *"Drugi hram je bio superiorniji od prvog zato što ga je Mesija u naročitom smislu počastvovao Svojom ličnom prisutnošću." (Glasnik i Pregled, 12. Decembar, 1907) "Drugi hram nije bio dorastao prvom po veličanstvenosti, niti je bio posvećen onim vidljivim znacima božanske prisutnosti, kao prvi hram. Nije se otkrila natprirodna sila da označi njegovo posvećenje. Nije se video oblak slave koji bi ispunio novosagrađenu svetinju. Nikakav oganj nije pao sa Neba da zapali žrtvu na oltaru. Božja prisutnost nije više boravila među heruvimima u svetinji nad svetinjama, kovčeg zaveta, presto milosti i ploče svedočanstva nisu se nalazili u njemu. Glas sa Neba nije se oglašavao da bi na sveštenikovo pitanje objavio volju Jehove. Tokom vekova Jevreji su se uzalud trudili da pokažu kako se ispunilo Božje obećanje dato preko proroka Hagaja. Oholost i neverstvo potamneli su njihov um u pogledu razumevanja pravog značenja proročkih reči. Drugi hram nije bio počašćen oblakom Jehovine slave, već živom prisutnošću Onoga u kome je telesno prebivala punina božanstva – koji je bio sam Bog vidljiv u telu. 'Željeni svih naroda' došao je zaista u svoj hram kada je čovek iz Nazareta učio i lečio u svetom predvorju hrama. Hristovim prisustvom, samo Njegovim prisustvom, nadmašio je drugi hram slavu prvoga. Ali, Izrael je odbacio dar koji mu je Nebo dalo. Kada je ponizni Učitelj, izlazeći toga dana iz hrama, prekoračio prag zlatnih vrata, slava Božja napustila je hram zauvek. Već su se ispunile Spasiteljeve reči: 'Eto će vam se ostaviti vaša kuća pusta.' Matej 23,38." Elen Vajt, Velika borba*

Vidimo da se ni kovčeg zaveta, a ni Božije vidljivo prisustvo nisu vratili u Svetinju nad svetinjama. Rimski general Gnej Pompej je 63 godine pre nove ere ušao u Svetinju nad Svetinjama za šta postoje istorijski zapisi. Rimski istoričar Kornelije Tacit je u svojoj knjizi Istorije 105 godine nove ere zapisao sledeće: „**Rimska kontrola**

Judeje je prvo uspostavljena od strane Gneja Pompeja. Kao pobednik on je tvrdio da ima pravo da uđe u Hram i ovaj incident je doveo do uobičajenog utiska da on nije sadržao prikaz božanstva - svetinja je bila prazna i Svetinja nad Svetinjama je bila nenastanjena.“ Istorije, peta knjiga Gnej Pompej je umro 15 godina nakon toga. Ubijen je kada se iskrcao sa broda u Egiptu. Znači ne samo da se Bog nije bio pokazivao u drugom hramu nego Pompej nije ni bio kažnjen nakon takvog jednog postupka. To nam daje objašnjenje kako je iskvari Kajafa koji je osudio Hrista mogao da vrši službu u Svetinji nad Svetinjama. Bog se nekad pokazivao, a nekad nije u šatoru i u prvom hramu u zavisnosti od toga da li je Izrael skrnatio sveštenu službu, ali kada je nestao kovčeg Bog je skroz prestao da se pokazuje. Međutim Bog nije prestao da boravi u Svetinji nad Svetinjama, samo niko nije mogao da Ga vidi da Svojim prisustvom ne bi ubio prestupnike. Tek kada je Isus izgovorio ove reči onda je Bog napustio Svetinju nad Svetinjama: **„Evo vam se vaša kuća ostavlja pustom.“ Matej 23:38**

B. M.